

Evropska povelja o učešću mladih u životu na općinskom i regionalnom nivou

Povelja uključena u Rezoluciju 237 Stalne konferencije predstavnika lokalnih i regionalnih vlasti u Evropi, usvojena 19. marta 1992. godine

Dio I: Sektorska politika

1. Vjerujući da se učešće mladih ljudi u životu na općinskom i/ili regionalnom nivou nalazi unutar okvira sveopće politike zasnovane na koherentnoj međuovisnosti sektorske politike, vlasti na lokalnom i regionalnom nivou, obavezuju se da će poštivati principe ove politike, te da će primjenjivati razne oblike učešća koje ona zagovara, uz konsultacije sa mladim ljudima i njihovim predstavnicima.
2. Principi i različite forme učešća primjenjuju se na sve mlade, bez ikakve diskriminacije, posebno u odnosu na etničke, rasne, nacionalne, socijalne i kulturne manjine.

Politika slobodnog vremena i društveno-političke aktivnosti

3. Općine i regije obavezne su primjenjivati politiku koja će biti povoljna za organizirane društveno-kulturne aktivnosti: asocijacije i organizacije mladih, grupe mladih i kulturne centre, zajedno sa porodicom, školama, i drugim organizacijama:
  - a. Predstavljaju jedan od stubova društvene kohezije u općinama ili regionima, kao i
  - b. Ostaju idealan kanal za sudjelovanje mladih i implementaciju politike mladih na području sporta, kulture, znanstva i trgovine, muzičkog stvaralaštva i izražavanja, dramske i likovne umjetnosti, kao i na području društvenih akcija.
4. Imajući u vidu težnje mladih ljudi, te njihovu sposobnost za razvijanje mikroprojekata i implementacije lokalnih šema, općine i regioni predlažu ohrabrivanje razvoja fleksibilnih oblika i struktura za udruživanje, kao što su centri za mlade ili grupe mladih, organizirane od njih samih.
5. Lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će ohrabrivati razvoj organizacija mladih koji se, kao rezultat akumulacije nestabilnosti sa kojom se suočavaju, nalaze najdalje od života u zajednici.
6. U cilju razvijanja mreže lokalnih i regionalnih asocijacija mladih, lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će, donoseći odgovarajuće mjere, dati posebnu podršku organizacijama i asocijacijama koje se bave obukom šefova, rukovodilaca klubova i organizacija mladih, kao i mladih socijalnih radnika, koji imaju vitalnu ulogu u životu na lokalnom i regionalnom nivou.
7. Lokalne i regionalne vlasti obavezne su, ukoliko to važeće lokalno ili nacionalno zakonodavstvo dozvoljava, dozvoliti mladim ljudima u dobi iznad 16 godina da glasaju i uzmu aktivno učešće u statutarnim organima asocijacija i organizacija mladih čiji su oni aktivni članovi.

Politika podsticanja zapošljavanja i smanjivanja nezaposlenosti među mladima

8. Lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će, svim odgovarajućim sredstvima koja im stoje na raspolaganju provesti ili omogućiti provedbu programa borbe protiv nezaposlenosti na ekonomskom i društvenom nivou, te se na taj način pozabaviti jednim od faktora koji mlade ljude čini društveno neprilagođenima.
9. U pogledu implementacije konkretne ugovorne politike u korist zapošljavanja mladih, obavezuju se da će uspostaviti ili poboljšati strukture komunikacije na lokalnom ili regionalnom nivou između zajednice poslovnih ljudi, predstavnika vlasti nadležnih za obrazovanje i obuku, te predstavnika lokalnih i regionalnih asocijacija mladih.
10. Također se obavezuju da će preuzeti svoje odgovornosti u poduzimanju koraka ka ohrabrivanju zapošljavanja mladih ljudi, posebno u sljedećim oblastima:
  - a. U bliskoj suradnji sa školama i ustanovama za stručno osposobljavanje u borbi protiv loših rezultata u obrazovanju;

- b. Uspostavi lokalnih centara, kako bi se osigurala posebna pomoć mladim ljudima koji imaju ozbiljne teškoće u nalaženju posla, budući da nemaju neophodne kvalifikacije, ili su na drugi način društveno ili porodično hendikepirani;
  - c. Davanjem prioriteta ohrabrivanju mladih ljudi koji namjeravaju pokrenuti mala preduzeća ili zadruge, stavljanjem na raspolaganje logističke podrške u obliku prostorija, opreme, te pružanjem finansijskih i komercijalnih savjeta;
  - d. Pružanjem podrške aktivnostima organizacija mladih, asocijacija mladih, kao i klubova za mlade, koji predstavljaju važan činilac društvene scene na lokalnom nivou, posebno onih koje se bave hendikepiranim mladim ljudima, putem finansijske pomoći zasnovane na ugovorima, kao i oslobađanjem od poreza i društvenih doprinosa, i pružanjem podrške u smislu obučavanja i opremanja;
  - e. Pružanjem podrške projektima koji ohrabruju dobrovoljni rad kao alternativno sredstvo društvene integracije za nezaposlene, kao i dopunu obrazovanju s obzirom na nezaposlenost, te kao aktivnu formu učešća mladih ljudi u njihovom lokalnom ili regionalnom okruženju.
11. U vezi sa izgradnjom Ebrope, općine i regije daju punu podršku onim asocijacijama ili grupama koje podstiču mobilnost mladih ljudi, putem razmjene projekata za mlade radnike ili studente, te razvijanjem politike umrežavanja razmjene u korist mladih radnika.

Politika stambenog i urbanog razvoja

12. Zajedno sa predstavnicima organizacija mladih, općine i regije obavezuju se da će stvarati uvjete za razvijanje urbane ekološke politike zasnovane na više integriranom, a manje fragmentiranom društvenom okolišu, u kojem će stambeni fond, objekti za rekreaciju, trgovine, škole, igrališta, pa čak i radna mjesta, biti bliće jedni drugima.
13. Prilikom organiziranja gradskih saobraćajnih sistema, općine i druge zajednice trebaju uspostaviti djelotvorne mehanizme koji će omogućiti mladim ljudima da uzmu učešća u ovoj organizaciji. Takvi mehanizmi trebaju podjednako omogućiti suradnju na nivoima iznad lokalnih zajednica.
14. Loklane i regionalne vlasti obavezuju se da će provoditi stambenu i gradsku razvojnu politiku koja će aktivno uključivati mlade ljude u procese konsultacija, povezujući lokalne i regionalne izabrane dužnosnike, donosioce ekonomskih odluka, rukovodioce asocijacija i arhitekta.
- Njihov cilj je:
- a. da pripreme programe za harmoničniji životni okoliš, koji bi vodili ličnoj afirmaciji i razvoju stvarne solidarnosti između generacija;
  - b. da razviju usklađenu politiku urbanog razvoja koja će voditi računa o društvenim i interkulturalnim realnostima prilikom sastavljanja programa stambenog razvoja i/ili obnove stambenog fonda.
15. U bliskoj suradnji sa organizacijama mladih, organizacijama stanara i/ili organizacijama potrošača, agencijama za razvoj društvenog stambenog fonda i socijalnim radnicima, lokalne vlasti obavezuju se da će promovirati razvoj, ili da će razvijati unutar postojećih društvenih struktura:
- a. Lokalne informativne centre za omogućavanje stambenog smještaja mladih ljudi; svrha ovih centara sastoji se u sljedećem:
    - Osiguravanje punih informacija o mogućnostima za stanovanje, imajući u vidu sredstva i potrebe pojedinaca;
    - Osiguravanje svih neophodnih informacija o važećem zakonodavstvu i o pravima i obavezama koja iz njega proizilaze;
    - Pružanje pomoći prilikom smještaja mladih ljudi sa društvenim i porodičnim teškoćama;
  - b. lokalni garantni fondovi, kako bi se pomoglo mladim ljudima da dođu do stambenog prostora.

Politika obrazovanja i obuke koja će promovirati učešće mladih

16. Lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će u okviru svojih nadležnosti provoditi takvu politiku u oblasti školstva, koja će promovirati obrazovanje u oblasti ljudskih prava i ohrabrivati mlade ljude da ostvaruju puno učešće u školskom životu i srodnim aktivnostima, kao što su vannastavne aktivnosti i razmjena učenika.
17. Općine i regije obavezuju se da će pripremiti projekte u oblasti školstva sa ciljem integriranja mladih ljudi u život zajednice, posebno ohrabrivanje i finansijsku podršku na sljedeće načine:
  - a. Pružanje podrške novinama i drugim medijskim projektima koje pokreću mladi ljudi da im pomognu kako bi razvili svoje sposobnosti izražavanja i komuniciranja;
  - b. Ohrabrivanje učešća mladih u školskim strukturama, kako bi ih se prilagodilo djelovanju demokracije;
  - c. Pružanje podrške programima razmjene mladih i multilaterarnih kontakata između mladih ljudi i škola u evropskim gradovima, kako bi ih se pripremalo za život u multikulturnom društvu.
18. Lokalne i regionalne vlasti koje odlučuju o školskim programima i programima obuke obavezuju se da će pozvati mlade ljude u konsultativna tijela koja planiraju školske programe i obrazovne aktivnosti koje ohrabruju umjetnička izražavanja mladih ljudi, kao što su drama, umjetnost, muzika, literarni sastavi i mediji.

***Politika mobilnosti mladih
kao instrument za uspostavu bolje regionalne ravnoteže u Evropi***

19. Lokalne i regionalne vlasti opredjeljene su za obavljanje svog posla, tako da njihova politika rada sa mladima, a posebno njihova politika ohrabivanja međunarodne razmjene mladih, može igrati ulogu u promoviranju izbalansiranog regionalnog ekonomskog razvoja u Evropi:
  - a. Lokalne i regionalne vlasti u regijama sa niskim nivoom zarada, visokim stepenom nezaposlenosti ili drugim znakovima strukturnih problema opredjeljene su za aktivan napor na ohrabivanju njihovih škola i mladih u njihovim regijama da učestvuju u međunarodnim aktivnostima vezanim za uspostavu suradnje među školama, multikulturnim školskim razmjenama i različitim evropskim mrežama, kao što je NEJ mreža. Lokalne i regionalne vlasti također izražavaju spremnost da daju finansijsku potporu ovom obliku razmjene, zato što to oni smatraju strateški važnim za regionalni razvoj budućnosti Evrope, kako bi mladima bila pružena početna šansa da steknu međunarodno iskustvo. Lokalne i regionalne vlasti sa takvom politikom pokušavaju stvoriti što je moguće više mogućnosti za mlade ljude da rade u kompanijama koje će se takmičiti na međunarodnim tržištima;
  - b. Lokalne i regionalne vlasti, u ekonomski uspješnim regijama, također aktivno podstiču svoje škole i svoje mlade da učestvuju u aktivnostima međunarodne školske suradnje i multikulturne školske razmjene, kao i njihovo učešće u evropskim mrežama. Ove vlasti također izražavaju spremnost da daju finansijsku podršku u ovom obliku razmjene, posebno u regijama sa nižim nivoom standarda i ekonomskog razvoja, udaljenim regijama i regijama sa jezicima i kulturom koja se mnogo razlikuje od njihove vlastite.

Socijalna i zdravstvena politika

20. S obzirom na promoviranje hitnosti u provedbi projekata koje pripremaju mladi ljudi i njihovim smjertanjem u okviru razvoja koncepta sveobuhvatnog zdravlja i dinamike komunalnog života, lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će pripremati ili razvijati institucionalne mehanizme za konsultacije između organizacija mladih, izabranih predstavnika, te svim socijalnih i profesionalnih grupa koje se bave socijalnom dobrobiti i promoviranjem zdravlja.
21. Suočene sa problemima zloupotrebe droga i alkohola među mladima ljudima, lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će pripremiti, razvijati ili promovirati, zajedno sa predstavnicima organizacija mladih, lokalnu informativnu politiku i savjetodavne resurse za mlade ljude pogođene ovim problemom, kao i posebnu politiku obuke za mlade socijalne

radnike i dobrovoljce, kao i rukovodioce organizacija koje pripremaju preventivne i rehabilitacione strategije za mlade ljude.

22. Mladi ljudi moraju se suočiti sa različitim problemima na planu struke, te ekonomskom i kulturnom planu: u vezi sa spolnim i porodičnim životom, iako su ovo suštinske komponente života, posebno mladih ljudi. Lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će promovirati učešće mladih ljudi u projektima planiranja i procjenjivanja, kao i aktivnosti koje vode ove službe i centre.
23. S obzirom na sadašnji porast bolesti koje se prenose seksualnim putem, lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da intenziviraju informativne kampanje i preventivne mjere usmjerene na mlade ljude, te na taj način promoviraju unutar zajednice duh solidarnosti koji će jačati socijalne veze u kojima nema mjesta za moralne osude i segregaciju. Mladi ljudi i predstavnici njihovih lokalnih organizacija trebaju biti blisko povezani u procesu pripreme i provedbe ovih informativnih programa i akcija.

Program informativnih centara i baza podataka za mlade ljude

24. U odgovoru na zahtjeve mladih ljudi, općine i regije obavezuju se da će promovirati i podržavati informativne i savjetodavne centre koji nude usluge svim mladim ljudima i koji im direktno dostavljaju informacije o širokom spektru pitanja, kao što su slobodne aktivnosti, sport, kulturne aktivnosti, stambena pitanja, asocijacije mladih, privremeno zaposlenje, stručno osposobljavanje i obuka.

Politika jednakih mogućnosti

25. Općine i regije izražavaju svoju snažnu podršku poboljšanju uvjeta za ravnopravno učešće muškaraca i žena u životu na lokalnom i regionalnom nivou, a posebno određenim programima koji mladim ženama omogućavaju pristup odgovornim funkcijama u asocijacijama, politici i vlastima na lokalnom nivou.
26. U okviru svojih ovlasti, lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će promovirati obrazovne programe o ravnopravnosti žena i muškaraca, djece još od ranog djetinjstva, time dajući nastavnicima obrazovna sredstva, kako bi se mogli pozabaviti društvenim i kulturnim stereotipima.
27. U okviru promocije politike ravnopravnosti žena i muškaraca, lokalne i regionalne vlasti se obavezuju:
  - a. Da će predvidjeti određene budžetske stavke za zapošljavanje kvalificirane osobe koja će biti odgovorna za ravnopravnost i pitanja žena;
  - b. Da će napraviti srednjoročni plan s ciljem eliminacije neravnopravnosti među mladim ljudima;
  - c. Da će objavljivati godišnji izvještaj koji će sadržavati statistike o mjerama poduzetim u vezi sa promocijom ravnopravnosti, uzimajući u obzir spol i godine života, kao i godišnji izvještaj o politici tretmana ravnopravnosti;
  - d. Da će voditi određenu politiku u ime djevojaka i mladih žena, aktivnom podrškom za uspostavu komisija za koordinaciju ostvarenja ravnopravnosti muškaraca i žena.
28. Ovi politički programi bi trebali omogućiti djevojkama i mladim ženama:
  - a. Da dobiju određene informacije o kursevima obuke za profesionalnu kvalifikaciju;
  - b. Podršku u sticanju znanja neophodnog za njihov posao putem grantova i posebnih kurseva i studija;
  - c. Obuku u vođenju javnih poslova, tako što će im se povjeriti odgovornosti na najvišem nivou, na osnovu određenog broja mjesta rezerviranih za žene;
  - d. Uvođenje finansijskih mjera za finansiranje socijalnih službi za pomoć djevojkama i mladim ženama.

Specifična politika za ruralne regije

29. Regionalne vlasti i ruralne zajednice obavezuju se da će pokrenuti posebnu politiku za ruralne regije, i to na sljedeći način:

- a. Davanjem prioriteta podršci za mala i srednja preduzeća i zadruga koje osnuju mladi ljudi, a istovremeno unapređenje politika za zapošljavanje u seoskim područjima, naročito kroz podršku malim i srednjim preduzećima i lokalnu proizvodnju poljoprivrednih proizvoda;
- b. Promocijom stambene politike koja će mladim ljudima omogućiti da tamo žive;
- c. Razvijanjem obrazovne politike koja podržava mreže škola u ruralnim područjima u cilju davanja garancije za obrazovne objekte koji će u potpunosti omogućiti mladima da učestvuju u životu njihovih sela i regije;
- d. Očuvanjem ili stvaranjem mogućnosti za stručno obučavanje, čime se mladim ljudima garantira njihovo pravo na obuku u njihovoj regiji
- e. Podsticanjem rada klubova i asocijacija mladih, stvaranjem ili podržavanjem centara i/ili mobilnih objekata otvorenih za sve, kao i podsticanjem aktivnosti mladih i njenih organizacija koje stimuliraju društveni i kulturni život i nude mladima bijeg od izoliranosti, na taj način pružajući im priliku da sami odlučuju o svojim životima i da se pozabave glavnim pitanjima od vlastitog interesa;
- f. Pomaganjem mladim ljudima da igraju aktivnu ulogu u organizaciji i vođenju javnih poslova.

Specifične kulturne politike

30. Lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će mladima osigurati objekte i uvjete u kojima mogu izraziti sebe i pokazati svoju kreativnost, kao naprimjer:
- Promoviranjem obuka i kreativnog izražavanja kroz muziku, medije i umjetnost;
  - Osiguravanjem modrenih sredstava izražavanja i komunikacije, kao i modernih tehnologija dostupnih mladima;
  - Osiguravanjem objekata za mlade, kao što su poslovni prostori, izvori informacija, zatim logističkih infrastruktura od suštinske važnosti za njihove kreativne, izražajne i kulturne aktivnosti;
  - Uspostavom komunikacijskih centara, kao što su lokalni i regionalni radio i TV kanali u kojima mladi mogu aktivno sudjelovati.

Politika zaštite okoliša

31. Svjesni činjenice da su ekološki problemi od ogromnog značaja za mlade koji će biti obavezni da se u budućnosti nose sa greškama počinjenim u prošlosti, lokalne i regionalne vlasti se obavezuju da će
32. Suočeni sa očitim pogoršanjem kvaliteta životnog okoliša, zahvaljujući našem načinu života i razmišljanju na kratke staze, lokalne i regionalne vlasti se obavezuju da će pružiti punu finansijsku podršku projektima razvijanja svijesti o ekološkim problemima u školama i raznim asocijacijama, bilo da su to tradicionalni ili eksperimentalni obrazovni projekti.
33. Lokalne i regionalne vlasti obavezuju se da će podržati interkulturalnu razmjenu u cilju promocije razumijevanja globalnih ekoloških problema i razvoja svijesti o potrebi, koja iz toga proizilazi, za nadnacionalnim strukturama.

Dio II: Institucionalno učešće mladih u životu na lokalnom i regionalnom nivou

34. U cilju provedbe ovih sektorskih politika, vlasti na lokalnom i regionalnom nivou obavezuju se da će osigurati maksimum uvijeta institucijama koje se bave učešćem mladih u odlukama i debatama koje se njih tiče.
35. Uvijeti institucija za bavljenje tim učešćem sastavni su dio struktura koje mogu poprimiti različite oblike u urbanim sredinama, u gradu, u selu, ili čak u regiji. Te strukture bi trebale omogućiti mladim ljudima i njihovim predstavnicima da budu ravnopravni partneri u provedbi politike koja se njih tiče.
36. Partnerstvo, jedno od sredstava putem kojih mladi mogu jasno izraziti svoje mišljenje i poboljšati svoju ulogu i status u zajednici, predstavlja glavni ključ za praktičnu primjenu ove Povelje u vezi sa učešćem mladih u životu zajednice.

Zastupnik mladih

37. Ako će mladi ljudi zaista biti predstavljeni u organima na općinskom i regionalnom nivou, onda mora postojati pozicija «zastupnik mladih» u okviru vlasti na lokalnom ili regionalnom nivou.

Na mjestima gdje ova praksa nije institucionalizirana, vlasti na lokalnom ili regionalnom nivou obavezuju se da će razmotriti, u okviru lokalnog zakonodavstva koje je trenutno na snazi, načine za stvaranje te pozicije koju treba dodijeliti mladoj osobi, naprimjer, na prijedlog njihovih asocijacija:

Tokom svog stalnog mandata, on ili ona će asistirati službeniku općinskog odjela za pitanja mladih, u vezi sa osiguranjem dosljednosti ciljeva politike mladih i koordiniranosti odluka koje se tiču mladih.

Struktura za suradnju u upravljanju projektima

38. Svjesni društvenih i kulturnih promjena u zajednici, susjedstvu ili u selu, mladi ljudi bi trebali preuzeti direktnu odgovornost za projekte i imati aktivnu ulogu u relevantnim politikama.

U tu svrhu, vlasti na lokalnom ili regionalnom nivou obavezuju se da će osnovati ili podržati vijeća mladih koja djeluju kao strukture s aktivnom ulogom u kojima:

- Mlade ljude biraju oni iz svojih redova;
- Mlada osoba izabrana za predsjedavajućeg skupštine, dopredsjedava općinskim procedurama zajedno sa načelnikom ili općinskim vijećnikom za pitanja mladih;
- Vijeće mladih u potpunosti čine mladi ljudi, s izuzetkom načelnika ili općinskog vijećnika odgovornog za pitanja mladih.

39. U ova vijeća mladi ljudi se biraju na osnovu socijalne situacije u određenoj općini, uključujući susjedne grupe mladih, asocijacije i organizacije mladih, centre za mlade i centre u zajednicama, vijeća mladih i škole.

40. Na osnovu budžeta kojeg su dodijelile vlasti na lokalnom ili regionalnom nivou, ova vijeća mladih djeluju na četiri načina:

- Praćenjem potreba i aspiracija mladih i analiziranjem problema koji se javljaju;
- Proučavanjem ostvarivosti projekta u vezi sa eksperimentima, lokalnim predstavnicima i radnicima u civilnoj službi u potkomitetima;
- Sastavljanjem budžeta, donošenjem i provedbom odluka;
- Praćenjem rezultata.

41. Pored provedbe projekta, ova vijeća mladih mogu se pozvati na raspravu o pitanjima koja se tiču mladih iz određenog grada ili sela, ili iz susjedstva.

Pružajući mogućnost mladim ljudima da govore o pitanjima koja se njih tiču, osiguravaju im obuku za provedbu demokracije i vođenje javnih poslova.

Struktura za konsultacije

42. Ovo je forum koji osigurava redovne i stalne institucionalne dijaloge između izabranih predstavnika i zastupnika, ili predstavnika asocijacija i organizacija mladih. Ti predstavnici mogu biti mladi ljudi koje su oni izabrali iz svojih redova, mladi socijalni radnici, vođe asocijacija mladih, klubova za mlade, centara zajednica, socijalnih centara, centara za planiranje porodice, informacijskih i servisnih centara, ili lidera vijeća mladih, stvarajući tako jedno koordinirajuće tijelo koje povezuje asocijacije i organizacije mladih u nekoj općini ili regiji.

Ova struktura je forum u kojem se stvaraju sektorske politike koje su popraćene u konsultacijama sa mladima ili za mlade.